

دائرة المعارف بزرگ شیعه

بزبان انگلیسی

« بدنبال خبر نشر دائرة المعارف شیعه بزبان انگلیسی در شماره ۱۰ سال نهم مکتب اسلام برخی از خوانندگان مجله خواستار شدن تادریاره لزوم اهمیت کتاب ونوع مطالب آن وشيوه کمکهایی که برای پیشرفت آن مفید است بحث بیشتری بعمل آید و مقاله زیر بمنظور فوق تهیه شده است »

فکر بوجود آوردن يك دوره دائرة المعارف شیعه که بتواند تعلیمات مذهب شیعه را هم از نظر اصول اعتقادی وفروع فقهی و روش های اخلاقی وهم آثار ، بلاد ، رجال وتأثیر شیعه را در نهضت های علمی ، ادبی ، سیاسی ... خلاصه آنچه مربوط باین جامعه بزرگ اسلامی است بدتیا معرفی کند ، از دیرباز مورد توجه دانشمندان ونویسندگان و محافل بزرگ علمی مابوده است .

مشکل کار ، در اختیار نداشتن وسائل کافی وعدم هم آهنگی در افراد متخصص ولایق ، و فراهم نشدن بودجه مالی درخور این گام بزرگ بوده است زیرا در هیچ جای دنیا نشر دائرة المعارف يك کار فردی نیست وبا بودجه شخصی انجام نمیشود .

برای توجه شما با اهمیت ومشکلات کار ، در زیر خبری را که چندی قبل یکی از مجلات عربی تحت عنوان « تاسه سال دیگر دائرة المعارف بریتانیا برعی منتشر میشود » درج کرده است عیناً نقل میکنیم :

« مؤسسه طبع ونشر خیاط بابکی اذ شرکت های خارجی قرارداد مهمی منعقد ساخته که در نوع خود در درجه اول اهمیت است ، این قرارداد مبنی بر ترجمه دائرة المعارف بریتانیا بزبان عربی است (البته با تغییراتی که مناسب با خواننده عرب زبان باشد بطوریکه برخی مطالب آن حذف وبرخی مطالب لازم بآن افزوده شود) هزینه اینکار هفت میلیون لیره لبنانی (تقریباً معادل ۱۷۵۰۰۰۰ ریال) ومدت انجامش کمتر از سه سال نخواهد بود . برای این منظور ۲۵۰ نفر متخصص در رشته های مختلف و ۵۰۰ نفر مترجم زبردست لازم است که

باید افراد نامبرده را از میان کشورهای مختلف عربی انتخاب کرد ...

باملاحظه خبر فوق میتوان گذشته از مشکلات علمی و ادبی و مالی ، ضرورت و اهمیت دائرة المعارف شیعه نیز پی برد . زیرا هر روز در کشورهای اسلامی دائرة المعارفهای منتشر میشود و گذشته از دائرة المعارف های منطقه ای ، اخیراً جامعه ملل عربی دست بیکار دائرة المعارفی برای عموم کشورهای عربی واسلامی زده است که بطور قطع در بین فرق اسلامی نام شیعه را باید متعرض شده و اطلاعاتی در این زمینه بخوانند گانش بدهد . حتی در ترجمه دائرة المعارف بریتانیا چنانکه ملاحظه فرمودید متناسب سرزمینهای عربی مطالبی بآن افزوده یا از آن حذف میگردد و از آنجا که این نوشته ها زیر نظر دولت های عربی است که عموماً بروش اهل سنت اداره میشود ، قطعاً از معلومات همان دانشمندان هم استفاده میشود و احیاناً نسبت به مذهب شیعه خلوس وحسن نیت نشان داده نمیشود . حال ، چنانکه شیعیان با همه مشکلاتی که در اینراه دارند ، از سرزمینی که اساس اجتماع آنرا شیعه تشکیل میدهد در معرفی خود کوتاهی کنند چه گناهی بردیگران است ؟ مخصوصاً این دائرة المعارف ها برای خواننده خارجی منبع اطلاع ومأخذ آراء و نظراتی میشود که بعداً در باره اسلام ومسلمین ابراز میدارند ودوباره همان مطالب بما وجوانان ما بصورت دیگری معنی بمعنوان اظهار نظر افراد بی طرف باز میگردد و هر گاه این نظرات ، مخالف مذهب باشد در عقیده جوانان مدرک و سندی خواهد بود که صاحب نظر خارجی عریض علیهما آورده است .

توجه با اهمیت معرفی شیعه بطرز صحیح واسلوب دنیا پسند ، فکر تأسیس ونشر دائرة المعارف شیعه را آنهم در درجه اول بزبان انگلیسی یعنی بزبانی که بیشتر مردم دنیا بدان تکلم میکنند تقویت کرد وباهمه موانع و اشکالاتی که در بین وجود داشت ، جلد اول انگلیسی وفارسی آن از طبع خارج ومنشتر گردید .

حالا میخواهیم خوانندگان را در جریان فکری مطالب جلد اول انگلیسی قرار دهیم . میدانیم کتابهایی که بعنوان دائرة المعارف منتشر میشود معمولاً بترتیب حروف « تهجی » مطالب خود را از حرف الف آغاز میکند . باینکه دائرة المعارف شیعه از این رویه استفاده خواهد کرد ولی چون برای زمینه سازی معرفی شیعه ، مطالب زیادی را باید بعنوان مقدمه متذکر گردید ، از اینرو بعضیهای جلد اول از توضیح کلمه شیعه و چگونگی انتشار و تطور آن شروع میشود ، آنگاه بشرح نامهائی که در طول تاریخ بر شیعیان اطلاق شده مانند : امامیه ، متاوله ، قزلباش ، رافضی ، جعفری و خاصه « پی پردازد و پاکسانی که شیعه را بفرقه های غیر موجود نسبت داده اند محاکمه میکند .

از آنجا که جامعه شیعه در ادوار مختلف اسلامی ، زیر نفوذ فکر تشیع دولت های مقتدری از خود تشکیل داده و خدمات گرانیهائی بعالم اسلام کرده اند و حتی در بحرانی ترین اوضاع

سیاسی این دولت ها از موجودیت اسلام که در معرض خطر بیگانگان قرار گرفته بود ، دفاع و حمایت کرده اند و علیرغم حکام و زمامدارانی که بعد از آنها در سدمحو آثار آنها برآمده اند ، توانسته اند برجسته ترین یادگارها را در شئون علمی و ادبی و فلسفی از خود بیادگار گذارند ، از اینرو لازم شد این دولت ها نیز شناخته شوند ، و معاصران آنها و خدمات و آثارشان تشریح گردد : مانند دولت فاطمیان در مصر و یوپیان در ایران و عراق و حمدانیان ، ادرسیان ، دولت بنی عمار ، دولت بنی مرداس و مزیدیها در بلاد دیگر .

بعد از این مطالب موضوع بلاد شیعه و مقایسه آمار شیعیان بنام مسلمین جهان بحث میگرد و سپس بطور تفصیل از تمدن شیعه از آغاز ظهور اسلام تا امروز گفتگو میشود با اینکه بنظر میرسد وقت آن شده است که مطالب دیگر بترتیب حروف الباء آغاز گردد ولی برای بزرگداشت مقام پیامبر اکرم و جانشینان وی پس از بحث های مقدماتی فوق ، سیره پیغمبر اکرم بقلم مشهورترین نویسندگان اسلامی بسبک روز و جالب توجه آورده شد و برای اولین بار آراء شیعه درباره سیره پیغمبر اکرم (ص) بصورت جهانی در معرض افکار عموم قرار گرفت .

در خلال بحث از سیره پیغمبر بسیاری از نوشته های اهل سنت مورد نقد و ایراد واقع شد ، از جمله آنچه این نویسندگان بایرانیان مسلمان نسبت داده اند که اسلام آوردن آنها بمنظور ایجاد فتنه و آشوب در داخل اسلام بوده و ما موریت تخریبی داشته اند و بسیاری از نظرات دیگر که بصورت علمی و تحقیقی بررسی و مورد انتقاد واقع شده است . پس از پایان سیره پیغمبر چند بحث ویژه اسلامی ایراد گردیده است از قبیل : اسلام در برابر مشکلات اجتماعی ، تحقیق درباره ذکات ، سخنی چند از بردگی در اسلام و آنگاه توضیحی درباره تمدن اسلامی و چند نمونه مطلب دیگر و بدین ترتیب جلد اول کتاب پایان می یابد . تشریح مطالب مجلدات آینده کتاب نیازمند مقالات دیگری است و اکنون بنحو کمکهائی که شما خواننده عزیز نسبت باین کتاب ، میتوانید بکنید می پردازیم :

۱ - ارسال نظرات علمی و تهیه مطالب و پیشنهادهایی که متناسب با این هدف بزرگ باشد .

۲ - قبول عضویت جامعه و پرداخت حق عضویت ماهانه .

۳ - پرداخت هر نوع هزینه مالی که در تسریع این امر مؤثر باشد .

۴ - همکاری در خرید و نشر و توزیع کتاب در یک افق وسیع جهانی

۵ - مطلع ساختن از مراکزی که وجود این نوشته ها در آنجا ضروری است و باید فرستاده شود .

در پایان با اطلاع میرساند و چوه حاصله زیر نظر مدیر عامل جامعه و مطالب و پیشنهادهای ارسالی شما زیر نظر گروهی از شخصیت های علمی مورد بررسی قرار میگیرد .

صندوق پستی شماره ۲۱۰ در اصفهان میتواند شمارا با کمیته دائرة المعارف شیعه در ایران مربوط سازد .

دانش و آموزش

(۲۳)

مدرسه ، یا «خشتی» که :

از اول «کج» نهاده اند !

✽ شاهر اهی که دارای دست اندازهای بی شمار است !

✽ سری به «مدارس» بزنید .

✽ یک اعتراف جالب دیگر !

مدرسه شاهر اهی است که کودکان را از محیط محدود و بسته خانواده و ارد اجتماع میکند و بنا بر این خانه امید هم پدران و مادران ، وسیله رشد و قوای همه کودکان ، و سازنده سلول های اصلی یکریک اجتماع سالم و با نشاط و زنده است . ولی کدام مدرسه ... ؟

با کمال تأسف ، باید اعتراف کنیم که مدارس عاجزین خاصیتی را ندارند و این مطلبی است که امروز تمام جراید کشور بخاطر آن به «نوحه گیری» پرداخته اند . روزنامه کیهان در پرتاژ شماره ۷۵۲۹ مدرسه را بعنوان «خشت کج» توصیف میکند و می نویسد : «کمبود معلم و دبیر ، کهنگی کتابها ، و جزوات درسی و مشکل جا ، مسائل اساسی آموزش ابتدائی و متوسطه است . کتابهای درسی با اغلاط فاحش و مطالب خرافی نمیتواند پاسخگوی نیازهای حاضر باشد . در تهیه کتب درسی باید معلمین با سابقه و روان شناسان شرکت داشته باشند» به این جمله اخیر باید اضافه کرد : «و روحانیان» .

برای نمونه ، کتاب «قراءت فارسی برای سال اول دبیرستانها» که مؤلفان آن دلخوشند که مطالب آنرا از متون قدیم انتخاب کرده اند ، مثال می آوریم تا خوانندگان گرامی بر «حسن انتخاب!» آنان «صدها فرین !!» بفراستند . طفلی که تازه قدم بدبیرستان گذارده است و میخواهد بفهمد که بر «قرآن کریم» تفسیرهایی نوشته شده است ، با «ترجمه» تفسیر طبری « که مؤلفان محترم با «تحقیق و کنجکاوی فراوان!» قسمتی از آنرا که در برابر امون «خلقت آدم» سخن میگویند ، انتخاب کرده اند ، برای اولین بار ، آشنا می شود . در آنجا می نویسد :

«ابلیس گرد بهشت میگردد و نگاه می کرد . ماری برون آمد از بهشت . این مار چهار پای داشت ؛ همچون چهار پای اشتر ! و ابلیس آن مار را گفت باید که تو مرا پیش آدم ببری تا من این نصیحت را بگویم و او ترا بسیار سپاسداری کند . پس آن مار ابلیس را بدندان خویش